REZOLUCIJA (EU) 2021/1672 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 29. travnja 2021.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 za financijsku godinu 2019.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 za financijsku godinu 2019.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0113/2021),

A. budući da je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za inovativne lijekove („Zajedničko poduzeće IMI") osnovano u prosincu 2007. na razdoblje od 10 godina kako bi se znatno poboljšala učinkovitost i djelotvornost postupka razvoja lijekova s dugoročnim ciljem da farmaceutski sektor proizvodi učinkovitije i sigurnije inovativne lijekove;

B. budući da je nakon donošenja Uredbe (EU) br. 557/2014 u svibnju 2014. Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za inovativne lijekove („Zajedničko poduzeće IMI 2") osnovano na razdoblje do 31. prosinca 2024.; budući da je u lipnju 2014. zamijenilo i naslijedilo Zajedničko poduzeće IMI, a cilj mu je dovršenje istraživačkih aktivnosti u okviru Sedmog okvirnog programa te pokretanje novog projekta u okviru programa Obzor 2020.;

C. budući da su Unija, koju predstavlja Komisija, i Europska federacija farmaceutske industrije i udruženja („industrija") osnivači Zajedničkog poduzeća IMI i Zajedničkog poduzeća IMI 2;

D. budući da maksimalan doprinos Unije Zajedničkom poduzeću IMI za razdoblje od deset godina iznosi 1 000 000 000 EUR i isplaćuje se iz proračuna Sedmoga okvirnog programa te da članovi osnivači trebaju jednako pridonositi pokrivanju tekućih troškova, svaki u iznosu koji ne premašuje 4 % ukupnog doprinosa Unije;

E. budući da maksimalan doprinos Unije Zajedničkom poduzeću IMI 2 za razdoblje od deset godina, uključujući odobrena sredstva Europskog udruženja slobodne trgovine, iznosi 1 638 000 000 EUR i isplaćuje se iz proračuna programa Obzor 2020. i doprinosa članova koji, osim Komisije, moraju sudjelovati u pokrivanju 50 % tekućih troškova te u pokrivanju operativnih troškova doprinosima u gotovini, naravi ili na oba načina u iznosu jednakom financijskom doprinosu Unije;

Upravljanje proračunom i financijama

1. prima na znanje iz izvješća Revizorskog suda da računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća IMI 2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća IMI 2 na dan 31. prosinca 2019. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim datumom, u skladu s Financijskom uredbom tog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije; primjećuje da su, prema izvješću Revizorskog suda, transakcije na kojima se temelji godišnja računovodstvena dokumentacija zakonite i pravilne u svim značajnim aspektima;

2. primjećuje da je konačni raspoloživi proračun za 2019., uključujući ponovno unesena neiskorištena odobrena sredstva iz prethodnih godina, namjenske prihode i preraspodjele u sljedeću godinu, iznosio 261 371 750 EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza (od čega 255 561 977 EUR iz proračuna Unije) i 231 316 906 EUR u odobrenim sredstvima za plaćanje (od čega 221 519 271 EUR iz proračuna Unije); primjećuje da je izvršenje odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje doseglo 99,17 %, odnosno 96,33 %;

3. primjećuje da je od 1 000 000 000 EUR doprinosa koje privatni članovi trebaju uplatiti za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI do kraja 2019. Zajedničko poduzeće IMI prijavilo i potvrdilo doprinose u naravi te novčane doprinose u iznosu od 710 478 000 EUR, točnije, 688 580 000 EUR u naravi i 21 898 000 EUR doprinosa u gotovini; primjećuje da su 2019. iznos potvrđenih zahtjeva za povrat troškova, kao i doprinosi u naravi, bili znatno niži u usporedbi s 2018. zbog činjenice da se broj projekata Zajedničkog poduzeća IMI smanjuje kako projekti završavaju; primjećuje da je do kraja godine 11 projekata još bilo u tijeku od ukupno 59 projekata u okviru Sedmog okvirnog programa;

4. primjećuje da je stopa korištenja odobrenih sredstava za plaćanje Zajedničkog poduzeća IMI za projekte Sedmog okvirnog programa iznosila 97 %;

5. primjećuje da su od 1 425 000 000 EUR doprinosa u naravi i novčanih doprinosa koje članovi industrije trebaju uplatiti za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI 2 prijavljeni i potvrđeni doprinosi u naravi u iznosu od 202 598 000 EUR i novčani doprinosi u iznosu od 15 554 000 EUR te da su prijavljeni i potvrđeni novčani doprinosi u iznosu od 5 662 000 EUR i doprinosi u naravi u iznosu od 8 203 000 EUR pridruženih partnera;

6. primjećuje da su na kraju 2019. ukupni doprinosi industrije i pridruženih partnera aktivnostima Zajedničkog poduzeća IMI 2 u okviru programa Obzor 2020. iznosili 232 017 000 EUR, dok su novčani doprinosi Unije iznosili 423 743 000 EUR; podsjeća da je u privremenoj evaluaciji Zajedničkog poduzeća IMI2 koju je provela Komisija istaknut nedostatak transparentnosti u pogledu izračuna doprinosa u naravi industrije; stoga ponavlja svoje prethodne zahtjeve za detaljnim informacijama o doprinosima u naravi industrije, posebno o vrsti doprinosa u naravi i njihovoj vrijednosti;

7. primjećuje da postoje različiti postupci među zajedničkim poduzećima koja primaju financijske doprinose od privatnih članova zajedničkih poduzeća; poziva na usklađivanje izračuna doprinosa u naravi u svim zajedničkim poduzećima; smatra da bi se zajedničkim postupkom trebale predvidjeti transparentne i učinkovite metode evaluacije, čime bi se dobila stvarna vrijednost doprinosa; poziva Revizorski sud da nadzire revizije koje provode neovisni vanjski revizori; također poziva na uspostavu odgovarajućeg pravnog okvira kojim bi se zajamčilo da će se traženi financijski doprinos ostvariti do kraja djelovanja zajedničkih poduzeća te također napominje da bi pravni okvir mogao uključivati zahtjeve za privatni doprinos koji treba platiti prije ili u isto vrijeme kao i odgovarajući doprinos Unije;

8. primjećuje da je, kad je riječ o proračunu za 2019. raspoloživom za projekte u okviru programa Obzor 2020., stopa izvršenja za odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila 100 %, a za odobrena sredstva za plaćanje 98 %; primjećuje da je na kraju 2019. u okviru programa Obzor 2020. financirano 79 od ukupno 83 aktualna projekta Zajedničkog poduzeća IMI 2;

9. primjećuje da je, prema izvješću Revizorskog suda, nakon provedbe nekoliko korektivnih mjera Zajedničko poduzeće IMI 2 2019. znatno poboljšalo planiranje i praćenje potrebe za novim odobrenim sredstvima za plaćanje; napominje, međutim, da je trebalo vratiti 139 100 891 EUR odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za 2019. u proračun Unije zbog manjeg broja tema za pozive na podnošenje prijedloga u godišnjem planu rada za 2019.; nadalje, primjećuje da je, prema izvješću Revizorskog suda, zbog smanjene potrebe za stručnjacima za evaluaciju Zajedničko poduzeće IMI 2 iskoristilo samo 2 821 000 EUR (ili 49 %) od 5 799 000 EUR proračuna za 2019. raspoloživog za infrastrukturne rashode (proračunska glava 2.); poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da dodatno poboljša planiranje i praćenje svojih odobrenih sredstava za plaćanje i preuzimanje obveza;

10. izražava zabrinutost zbog toga što industrija ima isključivu kontrolu nad prioritetima Zajedničkog poduzeća IMI 2, da sama industrija izrađuje strateške programe i godišnje planove rada te privatizira rezultate i podatke projekata financiranih javnim novcem;

11. zgrožen je činjenicom da je industrija, koja donosi odluke zajedno s Komisijom u okviru Zajedničkog poduzeća IMI 2, blokirala prijedlog Komisije iz 2018. da se u opseg rada Zajedničkog poduzeća IMI 2 uključi epidemiološka priprema (tj. predviđanje epidemija poput one uzrokovane bolešću COVID-19 i priprema na njih); zabrinut je zbog toga što industrija odbija objaviti ključne dokumente, poput prijedloga projekata, bespovratnih sredstava ili sporazuma o projektima; u tom pogledu podsjeća da se ti dokumenti odnose na projekte koji se financiraju javnim novcem; sa žaljenjem napominje da su navedeni problemi dijelom logična posljedica strukture i mehanizama tog javno-privatnog partnerstva;

Uspješnost

12. primjećuje da Zajedničko poduzeće IMI 2 ima 10 ključnih pokazatelja uspješnosti koje je po prvi put pratilo i o kojima je izvijestilo u svojem godišnjem izvješću o radu za 2018., što je prema potrebi uključivalo i prikupljanje podataka od Zajedničkog poduzeća IMI; primjećuje da analiza ključnih pokazatelja uspješnosti pokazuje da su projekti Zajedničkog poduzeća IMI 2, prije svega u sredini ciklusa programa Zajedničkog poduzeća IMI 2, sada na dobrom putu u usporedbi s utvrđenim ciljevima i da mogu stvarati inovacije i uočljive učinke s obzirom na složenu i dugoročnu prirodu projekata; primjećuje da je, u pogledu dugoročnijih rezultata i učinaka svojih programa, Zajedničko poduzeće IMI 2 2019. provelo važnu procjenu društveno-gospodarskog učinka 44 dovršena projekta Zajedničkog poduzeća IMI; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da procijeni i utjecaj svojih projekata na okoliš; nadalje, primjećuje da Zajedničko poduzeće IMI 2 prikuplja podatke za izvješćivanje na temelju relevantnih standardnih ključnih pokazatelja uspješnosti programa Obzor 2020.;

13. prima na znanje završnu evaluaciju Zajedničkog poduzeća IMI koju je provela Komisija i u kojoj je zaključeno da se „ne mogu utvrditi društveno-gospodarske koristi od aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI" te da nisu pronađeni primjeri za to da se „pacijentima pružaju nove, sigurnije i učinkovitije terapije ili proizvodi" ili skraćuje vrijeme razvoja; nadalje, zaključeno je i da se teme istraživanja koje su „bliže javnom interesu od onih koje je utvrdila industrija" mogu bolje utvrditi u okviru šireg istraživačkog programa i „uz manji trošak za javni proračun";

14. izražava zabrinutost zbog evaluacije na sredini programskog razdoblja Zajedničkog poduzeća IMI2 koju je 2017. provela Komisija provela u kojoj je zaključeno da se „ne može tvrditi da IMI pacijentima pruža nove, sigurnije i učinkovitije terapije ili proizvode" te da je u tom pogledu „teško pokazati dodanu vrijednost IMI-ja za pacijente i društvo općenito";

15. primjećuje da bi Zajedničko poduzeće IMI 2 trebalo biti snažno usredotočeno na područja u kojima postoji velika potreba za javnim zdravljem i na prioritete svojeg strateškog istraživačkog programa; primjećuje da je Zajedničko poduzeće 2019. IMI 2 pokrenulo tri poziva na podnošenje prijedloga s ukupno deset tema i potpisalo 29 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za nove projekte koji se protežu na nova područja u farmaceutskoj industriji, uz istodobno povećanje povezanosti s drugim sektorima uključenima u istraživanje i inovacije u području zdravstva;

16. izrazito je zabrinut zbog činjenice da je Zajedničko poduzeće IMI 2 financiralo nekoliko projekata kojima je farmaceutskoj industriji omogućeno lobiranje kod regulatora u Uniji kako bi se oslabili standardi za procjenu sigurnosti novih lijekova i ubrzalo izdavanje odobrenja za stavljanje u promet; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o pojedinostima troškova nastalih za dotične projekte;

17. poziva Komisiju da osigura da se u budućem programu aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI 2 poštuje i program „EU za zdravlje" kako je utvrđen u Uredbi (EU) 2021/522 ([1]) i sve ostale strategije Unije u tom području;

18. primjećuje da je, prema izvješću Revizorskog suda, na kraju 2019. stopa provedbe programa Obzor 2020. iznosila 75 % u pogledu postupaka poziva na podnošenje prijedloga za aktivnosti dodijeljene Zajedničkom poduzeću IMI 2;

19. traži od Zajedničkog poduzeća IMI 2 da preispita svoju komunikacijsku strategiju kako bi se osiguralo da su relevantni dionici svjesni svoje zadaće, aktivnosti i postignuća;

20. primjećuje da je 2019. vrijednost učinka poluge Zajedničkog poduzeća IMI 2 iznosila 1,03; sa zabrinutošću ističe da je ta vrijednost ispod očekivanja; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da poduzme korake za postizanje ciljnog učinka;

21. pozdravlja činjenicu da, prema godišnjem izvješću o radu Zajedničkog poduzeća IMI 2 za 2019., ključni pokazatelji uspješnosti u pogledu rodne ravnoteže za 2019. pokazuju da su 51 % ukupnog osoblja zaposlenog u projektima Zajedničkog poduzeća IMI 2 činile žene, da su 27 od 89 koordinatora projekata za projekte Zajedničkog poduzeća IMI 2 2019. bile žene te da žene čine 45 % do 60 % savjetnika i stručnjaka koji provode evaluacije i analize te rade u znanstvenom odboru;

([1]) Uredba (EU) 2021/522 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi Programa djelovanja Unije u području zdravlja (program „EU za zdravlje") za razdoblje 2021. – 2027. i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 282/2014 (*SL L 107, 26.3.2021., str. 1.).*

22. poziva Komisiju i Revizorski sud da osiguraju dubinsku metodu praćenja uspješnosti kako bi se ocijenila dodana vrijednost Zajedničkog poduzeća IMI 2 i njegov učinak na društvo i zapošljavanje te na tržište; rezultati evaluacije trebali bi se koristiti u budućnosti ili za preraspodjelu financiranja Unije;

23. napominje da pitanje prava intelektualnog vlasništva treba rješavati u svim ugovorima koji mogu dovesti do željenog ishoda ili rezultata izvršenja; podsjeća da je cilj prava intelektualnog vlasništva zaštita prava pojedinačnih stvaratelja, ali i pružanje pojedinosti o tome kako će se ta prava koristiti u budućnosti; napominje da bi, s obzirom na to da se aktivnost djelomično financira javnim novcem, rezultati trebali biti transparentni i dostupni javnosti; poziva Komisiju da predloži pravni okvir u pogledu prava intelektualnog vlasništva i njihove provedbe na tržištu, uključujući posebne zahtjeve i raspodjelu dobiti;

Osoblje i zapošljavanje

24. primjećuje da je u prosincu 2019. ukupan broj popunjenih radnih mjesta u Zajedničkom poduzeću IMI 2 iznosio 53 (48 radnih mjesta 2018.) od 56 radnih mjesta u planu radnih mjesta;

25. primjećuje da je, prema izvješću Revizorskog suda, Zajedničko poduzeće 2019. znatno stabiliziralo svoju situaciju s osobljem, a posebno se stopa fluktuacije osoblja smanjila s 21 % na 5,6 %, broj članova osoblja na dugotrajnom bolovanju smanjio se s četiri na jednog člana, a broj privremenog osoblja smanjio se s 5,1 na 3,8 ekvivalenata punog radnog vremena;

26. napominje da su na kraju 2019. u Zajedničkog poduzeću IMI 2 bili zaposleni djelatnici iz 13 država članica, a četiri države članice bile su zastupljene s jednim članom osoblja; napominje da su 72% od 53 članova osoblja bile žene, a samo 28% muškarci;

27. poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da uvede obvezni program osposobljavanja za nove i već aktivne članove osoblja;

Unutarnja revizija

28. primjećuje da je Služba za unutarnju reviziju (IAS) u lipnju 2019. izdala strateški plan unutarnje revizije za Zajedničko poduzeće IMI 2 za razdoblje 2019. – 2021. na temelju rezultata IAS-ove procjene rizika provedene u prosincu 2018.; nadalje, primjećuje da je Zajedničko poduzeće IMI 2 nastavilo s provedbom akcijskog plana koji proizlazi iz revizijskog izvješća iz 2018. naslovljenog „Koordinacija sa Zajedničkim centrom za podršku i implementacija njegovih instrumenata i usluga u Zajedničkom poduzeću IMI 2” te da je u siječnju 2020. preporuka o zajedničkom informacijskom sustavu programa Obzor 2020. zatvorena;

Unutarnja kontrola

29. primjećuje da je Zajedničko poduzeće IMI 2 uspostavilo pouzdane postupke *ex ante* kontrole koji se temelje na pregledima financijske i operativne dokumentacije te da je krajem 2019. uvelo novi okvir unutarnje kontrole i izradilo pokazatelje za procjenu djelotvornosti aktivnosti kontrole za sva načela unutarnje kontrole i povezane značajke; nadalje, primjećuje da je 2019. bila druga godina u kojoj je Zajedničko poduzeće IMI 2 obavljalo samoprocjenu aktivnosti unutarnje kontrole unutar novog okvira; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da tijelu nadležnom za davanje razrješnice predstavi izvješća o samoprocjeni;

30. primjećuje da, prema izvješću Revizorskog suda, za međuplaćanja i završna plaćanja u okviru Sedmog okvirnog programa Zajedničko poduzeće IMI 2 provodi *ex post* revizije u prostorima korisnika, dok je za zahtjeve za povrat projektnih troškova u okviru programa Obzor 2020. za *ex post* revizije odgovorna Komisijina Zajednička služba za reviziju, te da je, na temelju rezultata *ex post* revizija dostupnih krajem 2019., prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,05 % i stopu preostale pogreške od 0,66 % za svoje projekte u okviru Sedmog okvirnog programa i reprezentativnu stopu pogreške od 0,85 % te stopu preostale pogreške od 0,52 % za svoje projekte u okviru programa Obzor 2020. (poravnanja i završna plaćanja); nadalje, primjećuje da je, u skladu s Komisijinim prijedlogom Uredbe (EU) br. 1291/2013 ([2]), krajnji cilj preostale razine pogreške pri zaključenju programa, nakon što se uzme u obzir financijski učinak svih revizija, mjera ispravljanja i povrata, dosegnuti razinu koja je što je moguće bliža razini od 2 %;

31. primjećuje sa zadovoljstvom da je, prema izvješću Suda, u okviru kontrola operativnih plaćanja Sud proveo reviziju nasumično uzorkovanih plaćanja u okviru programa Obzor 2020. izvršenih 2019. na razini krajnjih korisnika kako bi potkrijepio stope pogreške *ex post* revizije te da te detaljne revizije nisu pokazale značajne pogreške ili nedostatke u kontroli korisnika Zajedničkog poduzeća IMI 2 iz uzorka;

([2]) Uredba (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014. – 2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (*SL L 347, 20.12.2013., str. 104.*).

32. primjećuje da je daje Revizorski sud 2018. i 2019. na temelju uzorka pregledao *ex post* revizije koje su proveli Zajednička služba Komisije za reviziju i vanjski revizori koje je ta služba angažirala; napominje da stopa preostale pogreške koju je prijavilo sedam zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor 2020. (istraživanje o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba, Clean Sky, IMI 2, gorive ćelije i vodik, elektroničke komponente i sustavi za vodeći položaj Europe, bioindustrija i Shift2Rail) u svojem godišnjem izvješću o radu nije izravno usporediva sa stopom pogreške objavljenom u godišnjem izvješću Revizorskog suda za 2019. godinu za rashode Komisije u području istraživanja;

33. primjećuje sa zadovoljstvom da, kad je riječ o slučajevima sumnje na prijevaru, Zajedničko poduzeće IMI 2 2019. nije otkrilo nove slučajeve nepravilnosti ili sumnje na prijevaru pri upravljanju svojim portfeljem projekata te nije zaprimilo nijedan zahtjev za istragu ili pružanje informacija od Europskog ureda za borbu protiv prijevara.

Sprečavanje i postupanje u slučaju sukoba interesa i transparentnost

34. napominje da je Zajedničko poduzeće IMI 2 donijelo pravila o sukobu interesa te da je objavilo životopise i izjave o financijskim interesima svojih članova upravnog odbora;

35. napominje da je Zajedničko poduzeće IMI 2 2019. uspostavilo čvrst etički okvir nakon što je upravni odbor usvojio „politiku Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 o zaštiti dostojanstva osoba i sprečavanju psihološkog i seksualnog uznemiravanja”; prima na znanje i rad na pripremi za donošenje smjernica Zajedničkog poduzeća IMI 2 o zviždačima od strane upravnog odbora početkom 2020.;

36. napominje da su u tijeku pregovori i pripremni rad za uspostavu Inovativne inicijative za zdravlje (IHI) kao mogućeg sljednika Zajedničkog poduzeća IMI 2; napominje da bi ključni ciljevi IHI-ja trebali biti usvajanje potpuno uravnoteženih i transparentnih postupaka donošenja odluka, kontinuirano praćenje utjecaja na okoliš i društveno-gospodarskih učinaka te uspostava novog sustava kako bi se spriječilo da privatni partneri ne mogu ispuniti svoje financijske obveze; izražava žaljenje zbog toga što ta poboljšanja nisu učinjena već 2019. kako bi se poboljšala uspješnost i transparentnost Zajedničkog poduzeća IMI 2.